

פרשת השבוע הגאון רבי בן ציון מוצפי

פרשת כי תצא

כי-תצא למלחמה, על-איבך; ונתנו השם אלקיך, בידך--ושבית שביו. יא וראית, בשביה, אשת, יפת-תואר; וחשקת בה, ולקחת לך לאשה. יב והבאתה, אל-תור ביתך; וגלחת, את-ראשה, ועשתה, את-צפרניה. יג והסירה את-שמלת שביה מעליה, וישבה בביתך, ובכתה את-אביה ואת-אמה, ירח ימים; ואחר כן תבוא אליה, ובעלתה, והיתה לך, לאשה. יד והיה אם-לא חפצת בה, ושלחתה לנפשה, ומכר לא-תמכרנה, בכסף; לא-תתעמר בה, תחת אשר עניתה. {ס} טו כי-תהיין לאיש שתי נשים, האחת אהובה והאחת שנואה, וילדו-לו בנים, האהובה והשנואה; והיה הבן הבכר, לשניאה. טז והיה, ביום הנחילו את-בניו, את-אשר-יהיה, לו--לא יוכל, לבכר את-בן-האהובה, על-פני בן-השנואה, הבכר. יז כי את-הבכר בן-השנואה יכיר, לתת לו פי שנים, בכל אשר-ימצא, לו: כי-הוא ראשית אנו, לו משפט הבכרה. {ס} יח כי-יהיה לאיש, בן סורר ומורה--איננו שמע, בקול אביו ובקול אמו; ויסרו אתו, ולא ישמע אליהם. יט ותפשו בו, אביו ואמו; והוציאו אתו אל-זקני עירו, ואל-שער מקמו. כ ואמרו אל-זקני עירו, בננו זה סורר ומורה--איננו שמע, בקלנו; זולל, וסבא. כא ורגמנו כל-אנשי עירו באבנים, ומת, ובערת הרע, מקרבך; וכל-ישראל, ישמעו ויראו. {ס} כב וכי-יהיה באיש, חטא משפט-מות--והומת: ותלית אתו, על-עץ. כג לא-

תלין נבלתו על-העץ, כי-קבור תקברנו ביום ההוא--כי-קללת אלקים, תלוי; ולא תטמא, את-אדמתך, אשר השם אלקיך, נתן לך נחלה

רבינו יוסף חיים, שהשבוע מלאו 117 שנים לפטירתו, כתב ספרים רבים על התורה. כל שבת היה דורש שעתיים וחצי. היה מחלק את הדרשה שלו. פשט, דרש, רמז ובסוף סוד. כך היה באופן קבוע. היו באים 3000 איש להקשיב לדרשה שלו כל שבת. ובשבתות כלה, זכור, תשובה, ושבת הגדול, היו באים 30000 איש לבית הכנסת הגדול שבבבל. כשהיו שומעים את הדרשות שלו כל רגע היו אומרים המשיח יבוא. כשהיה מסיים את הדרשה היו בטוחים שיצאו ויפגשו את המשיח. היה חסיד גדול. הוא צם 6 שנים רצופות כדי להכניע את היצר הרע. היה טובל כל בוקר במים קרים. כל המשרתות היו זקנות, כדי שלא יהיה אורח כנשים. איש קדוש היה. זכותו תעמוד לנו ולכם.

רבינו יוסף חיים, מסביר שהכוונה בכי תצא למלחמה על אויבך היא היציאה למלחמה ביצר הרע. ישנם 613 סוגים של יצר הרע. כנגד שס"ה, מצוות לא תעשה וכנגד רמ"ח מצוות עשה. ואם אתה חושב שסיימת את המלחמה נגד יצר הרע זו בוודאי טעות. אתה עומד למלחמה על כולם.

אבל מספיק שאתה תצא למלחמה. ברגע שאתה יוצא השם עוזר לך ומוסר אותו בידך.

ארבעה מלכים בקשו עזרה מהקב"ה בצאתם למלחמה והקב"ה עזר להם. כל אחד מהם דרגת ההשתדלות שלא היתה שונה. דוד המלך, אסא מלך יהודה, חזקיהו ויהושפט. דוד אמר לקב"ה בבקשה תצא איתי למחמה ואני אמגר את אויבי. שנאמר ארדוף אויבי ואשיגם ולא אשוב עד כלותם. אין שבויים. לדוד היו זכויות הוא היה יכול לבקש. אסא היה צדיק, אבל לא במדרגת דוד. אמר אסא לקב"ה, אני לא דוד במדרגת הסבא שלי, אני אצא למלחמה ואתה תלחם. אמר לו הקב"ה בסדר. אני שומע לך כמו לדוד. אל תדאג. וכך היה. אחריו יהושפט, היו לו מלחמות רבות. יהושפט היה צדיק. היה לו רק עוון אחד. שהתחתן עם משפחת אחאב. עתליה המיתה לו את כל זרע המלוכה. מכאן למדנו אסור להתחבר עם רשעים. בא יהושפט מלך יהודה ואמר אני לא יכול אפילו לצאת למלחמה אני אשב בבית המדרש ואתפלל שם ואלמד תורה עם תינוקות של בית רבן ואתה תלחם לנו. אמר לו הקב"ה, גם את הדבר הזה אשמע. וכך היה. יהושפט ישב בביתו והתפלל והקב"ה נלחם והרג. אחריהם בא חזקיהו מלך יהודה. אביו אחז היה רשע ולא הרשה ללמוד תורה. כשמת אביו גררו את עצמותיו בחוצות כדי שיראו שמת. אחריו מלך חזקיהו בנו, והנה מי הגיע? סנחריב הרשע מלך אשור. בא עליהם עם 185000 גייסות. רק קצינים 18500. כשהגיע לירושלים אמר זו ירושלים, כולה קטנה כמו צלחת ירקות. מחר בבוקר החיילים שלי ברוק שלהם מטביעים אותה. אמר לו הקב"ה בוא נראה מה יהיה עד מחר. והנה הגיע הבוקר, ליל פסח, אין צבא, כולם פגרים מתים והוא ברח. אמר חזקיהו, אני לא דוד שיוצא להילחם, אני לא אסא שיוצא אפילו לקרב, אני לא יהושפט שיועד להתפלל, אני אשכב על המיטה שלי ואתה תצא להילחם. והוא ממש ידע תורה. הוא היה אומר לעם, מי שלא יעסוק בתורה ידקר בחרב הזו. וכל ישראל ידעו תורה. בדינים הכי קשים, דיני טומאה וטהרה שלטו הילדים. הוא אמר אין לי זכויות אתה תלחם. וכך היה. הקב"ה שלח מלאך אחד שהיכה את כל קציני אשור וכל הצבא. זה פירוש הפסוק כי תצא למלחמה על אויבך ושבת שביו. איך מתו הצבא? הם שמעו את שירת המלאכים. הקב"ה שם להם את תדר שירת המלאכים נשרפה נשמתם וגופם קיים. אמר הגאון חיד"א, איפה זה רמז? בסוף הפרשה הקודמת. ואתה תבער הדם הנקי מקרבך כי תעשה הישר בעיני השם. הישר אותיות שירה. כל הקרבות זה שייך לקב"ה.

דוד המלך אומר, אם תקום עלי מלחמה לא ירא ליבי בזאת אני בוטח. אני בוטח בקב"ה, הוא נלחם לנו. יש לנו לבנונים מפה, אירנים משם, כמה קמו עלינו לכלותינו והלכו ואבדו מהעולם.

היה איזה איש עני ששכב לישון בחוץ. בא איזה מישהו וכל פעם מאיר עליו עם פנס. כל הלילה פחד בבוקר הוא ראה שזו גחלילית. נמלה עם וינקר. הוינקר שלה תלת אופן ומהבהב. הוא פחד שזה שד, או מטוס ללא טייס. אנחנו בגלות מפחדים מהאויבים שלנו והקב"ה אומר "אנכי אנכי הוא מִנְחָמָכֶם מִי אֶת וְתִירָאִי מֵאֲנֹשׁ יָמוּת וּמִכֶּן אָדָם חָצִיר יִנָּתֵן. " (ישעיהו נ"א י"ב)

ידוע שקריאת התהילים מכניע את האויבים והשונאים. תדעו אין דבר שמכניע כמו התהלים. אין כמו אמירת תהלים. התהילים נקראים זמירות על שם שהם מזמרים ומכריתים את כל החושים והקוצים הסובבים את השושנה העליונה. כותבים רבינו חיים מוולוז'ין ורבינו האר"י, למה תקנו לנו מזמורים לפני קריאת שמע בתפילה? היה ראוי שנקרא את כל ספר התהילים לפני תחילת שחרית. רק שהקב"ה יודע שאנחנו אנשים חלשים, ואין לנו כוחות אז נתנו לנו לקרא את המזמורים המובחרים האלה. אומר המדרש כל מי שאומר מזמורים אלו כאילו אמר כל ספר התהילים. כמה אתה צריך לשמוח. אין כמו אמירת תהלים שמכריעה את כל האויבים ומבטלת את כל המקטרגים. הגמרא אומרת, במסכת שבועות, אדם בא לישון בלילה מייד באים שדים ומזיקים ורוצים לטרוף אותו את נשמתו שעולה למעלה. הרי גופו נשאר פה, רוצים לעשות נקמות, אומר יושב בסתר עליון (תהילים צ"א) כולם מסתלקים מלפניו. אין כמו אמירת תהלים שהיא מועילה.

הוא ישוף ראש ואתה תשופנו עקב .

מי זה? הנחש. איך הורגים נחש? מרביצים על הגולגולת שלו. נ.ח.ש. לפנינו, מם. לפני חית, זין. לפני שין, ריש. אותיות זמר. תגיד תהלים אתה מכניע את הנחש. יש עוד מאמר פלא פלאים, שמביא הפרקי דרבי אליעזר, מאד חשוב ללמוד פרקי דרבי אליעזר. מה זה שאנחנו אומרים בסליחות, "חתום פה שטן ואל ישטין עלינו זעום בו וידום ויעמוד מלאך מליץ טוב לצדקנו הוא יגיד יושרינו". הרב חיד"א פעם נסע לתוניס לאסוף כסף לתלמידי חכמים. הוא בקש מקום שקט. בעל הבית הציע לו חדר במצב של שלד. הרב חיד"א אמר טוב מאד, זה מה שאני מחפש. לקח נר וישב ללמוד. אמר תיקון חצות וישב ללמוד. והנה באמצע הלימוד הוא רואה דמות מולו. גוי תוניסאי פורץ ידוע. מה עשה הרשע הזה? עמד בדירה מלמעלה, שעדיין לא גמורה גילה את מבושו ורוצה להטיל את מימיו על ראש הרב. מה עשה הרב? אמר, חתום פי שטן ואל ישטין עלינו. מייד זה נשאר כך. כולו מגולה. לא עליכם. והרב חיד"א המשיך ללמוד. הגיעו מחלקי העיתונים לחלק עיתונים ורואים גוי עומד כך ערום. נהיה פסל. כולם צועקים ושואלים. נהיה בוקר. והוא לא יכול לזוז. שומע ורואה אך לא יכול לזוז. הרב חיד"א הלך לבית הכנסת, באו החיילים ואמרו זה מתערטל ברשות הרבים צריך לעשות לו רפורט. על כל 5 דקות 150 שקל קנס. בסוף הודיעו למלך. שלח את ראש העיר. אמרו לו יש פה איש אלוקים קדוש. תעשה טובה זה צלם אנוש. פתאום יש רחמנות. אמר הרב חיד"א, לא עשיתי כלום. אתה לא תעשה רע לשום יהודי? ענה לו בראשו שלא. יאאלא לך. הלך ולא חזר עד עכשיו.

אז מה זה "חתום פה שטן ואל ישטין עלינו זעום בו וידום ויעמוד מלאך מליץ טוב לצדקנו הוא יגיד יושרינו"?

חתום פה שטן ואל ישטין עלינו זעום בו וידום

השטן שפותח את פיו, הקב"ה צועק עליו, "זעום עליו וידום". למה ? כי אנחנו התוודינו לנו מודים שאנחנו בנים שלך.

ויעמוד מלאך מליץ טוב לצדקנו הוא יגיד יושרינו".

מי זה המליץ טוב ? מדרש אחד אומר, מיכאל שר ישראל הוא אפטרופוס של ישראל. מדרש אחר אומר, זה מ"ט, שר הפנים, כך הרש"ש כותב בסידור שלו.

אבל פרקי דרבי אליעזר אומר, דבר מדהים. המליץ טוב זה השטן בעצמו. לכן הוא אומר הוא יגיד יושרינו.

הגמרא אומרת על הפסוק "אם יש עליו מלאך מליץ אחד מיני אלף...." 999 מלאכים אומרים עליו תחתום אותו למיתה ואחד אומר עליו שיחיה, ומי זה המלאך הזה ? מלאך שהוא קטגור שהופך להיות סנגור. אומר הפרקי דרבי אליעזר זה השטן בעצמו. לכן כתוב בתהלים ברצות השם דרכי איש גם אויביו ישלים עימו. שאדם הולך בדרכי השם, קם לבית הכנסת ואומר סליחות מייד השטן בעצמו נהיה הסנגור שלו. והיכן מצינו זאת ? הגמרא אומרת ביום הכיפורים ישראל דומים למלאכי השרת. בא השטן אומר בניך טובים. מה מלאכי השרת אין בהם קנאה שנאה ותחרות אף ישראל כן. מה מלאכי השרת עטופים לבנים ולובשים לבנים גם ישראל כן. מה מלאכי השרת הולכים יחפי רגליים גם ישראל כן. מה מלאכי השרת אין בהם לא אכילה ולא שתיה גם ישראל כן. אז הוא אומר על ישראל דברי שבח והלל. למה ? כל זה בגלל שעיר אחד לעזאזל שנתנו לו מתנה. זה כמו מים אחרונים שנתת לשטן. אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים ולא ידע כי בנפשו הוא כי גחלים אתה חתה על ראשו (משלי). השטן בעצמו הופך להיות חבר של עם ישראל. הוא מסגר עלינו. זה שהיה מהאלף מקטרגים הוא הפך להיות סנגור. זו המעלה של מי שמתוודה. זו המעלה של מי שאומר סליחות.

ונתנו השם אלוקיך בידך ושבת שביו

האויב הזה הפך להיות רע אהוב ולא חס ושלוש מקטרג. אנחנו רוצים שיבוא המשיח ויציל אותנו מכל אויבנו הקמים עלינו לרעה.

אומר רבינו יוסף חיים הקב"ה בכבודו ובעצמו מבטיח לך שאתה תנצח אותו. אין מה לחשוש.

אשת יפת תואר

מי זו ?

זו הנשמה של האדם.

וחשקת בה

תיקח את הנשמה תכניס אותה לבית המדרש.

ובכתה את בית אביה ואת אימה

אביה זה הקב"ה אימה זו השכינה.

ירח ימים

30 יום של אלול. שאנו אומרים סליחות, בוכים ומתחננים.

ואז תבוא שנה חדשה.

ובעלתה והיתה לך לאישה.

שנה חדשה נמשלה לאישה.

וגלחה את ראשה ועשתה את ציפורניה

צריך לסלק את כל הדיעות הכוזבות. מה זה השיערות? זה מותרי המוח. הזוהר הקדוש כותב, לפי השפתיים, לפי אורך השיער, עובי השיער, סלסול השיער, היה משה רבינו יודע כל אחד ואחד מה בליבו של האדם ומה מחשבותיו. השיער יוצא מהקרקפת. השיער מראה על המחשבות, לא עלינו יש דיעות כפירה. בחודש הזה גלחה את ראשה.

ציפורניים, זה מותרות, שאדם אוהב תענוגים. חודש אלול היה תעניות. ואנו אין לנו כח להתענות. לפחות בחודש אלול תמנע מעצמך תענוגים בימים האלה. מי שצריך לאכול עוף או בשר יאכל אבל לא תענוגים. תרסן את התאוות שלך. ואז ניכתב בספר חיים טובים.

כי יהיה לאיש בן סורר ומורה איננו שומע בקול אביו ובקול אימו ויסרו אותו ולא ישמע אליהם.

מעניין מאד. הזוהר הקדוש כותב, שבא משה רבינו לכתוב את הפרשה הזאת, הקב"ה אומר לו, תכתוב. לפני שבא לכתוב, אמר משה רבינו לקב"ה, בבקשה ממך ריבון עלמא, אל תצווה אותי לכתוב את זה. מה? משה רבינו ידע שאין דבר כזה בן סורר ומורה. הגמרא במסכת סנהדרין דנה האם היה דבר כזה או לא היה? לא היה, אלא למשל. למה? צריך שאביו ואימו יהיו באותו גובה, ובאותו משקל, אותו מראה, אותו צבע שיער או צבע עיניים ושניהם באותה דיעה, ושניהם יסכימו ושניהם יוכיחו אותו וגנב מאביו, איפה יש דבר כזה?

הגמרא אומרת "דרוש וקבל שכר" למה? כי כך משה רבינו עליו השלום. למה משה רבינו לא רצה לכתוב את זה? אמר משה רבינו, אני יודע על מה אתה מתכוון. אתה מתכוון על ישראל. כי יהיה לאיש, זה הקב"ה. בן סורר ומורה, זה אנחנו חס ושלום. הקב"ה שלח לנו נביאים ולא שמענו. בא הקב"ה תופס אותנו וקורא לשכינה הקדושה שהיא ילדה את הנשמות הקדושות שלנו ואז "ואמרו אל זקני עירו" קוראים לחכמים שנמצאים באותו דור. משה לא רוצה לכתוב את זה כי ישראל יענשו ויצטרכו לגלות. מה ענה לו הקב"ה? אל תפחד, תראה מה כתבתי בסוף בפסוק האחרון, ורגמוהו כל אנשי עירו....

מה זה ורגמוהו?

אמר לו אל תפחד, לא ימותו ישראל. בסוף יבוא נבוכדנאצר ויבוא טיטוס וישליכו על ארץ ישראל ועל בית המקדש סוללה ויחריבו את האבנים. לא מחה את שמם.

שואל רבינו שמעון בר יוחאי,

מה זה סורר? סר מן הדרך

מה זה מורה? מסרב לדברי אביו.

היה מעשה עם הרב חידא. הרב חידא נתן ספר לחתן בר מצווה, וכתב לבן שורר ומורה. הילד נבהל. אפשר להפוך כל דבר לטוב. שורר מלשון שר ומורה הוראות.

זולל וסובא

זולל בשר.

סובא יין. מסבאה.

אומר הזוהר, אתה יודע למה אדם עושה חטאים? כי אכל בשר ושתה יין. זה מביא חטאים. כמו שאמרה הגמרא, אין ארי נואם מתוך קופה של תבן. כשאתה אוכל בשר תזהר. כשאתה שותה יין תזהר. הכל במידה ובמשקל.

הפרשה הזו מלאה מצוות עשה. יש לנו שלוש פרשות בתורה שמלאות מצוות, פרשת משפטים, פרשת קדושים וזו פרשת כי תצא.

למשל לא יהיה כלי גבר על אישה, מפני שיבה תקום, קן ציפור, לא תראה את שור אחיך...

לא-תראה את-שור אחיך או את-שיו, נדחים, והתעלמת, מהם: השב תשיבם, לאחייך. ואם-לא קרוב אחיך אליך, ולא ידעתו--ואספתו, אל-תוף ביתך, והיה עמך עד דרש אחיך אתו, והשבתו לו. ג וכן תעשה לחמרו, וכן תעשה לשמלתו, וכן תעשה לכל-אבדת אחיך אֶשֶׁר-תאבד ממנו, ומצאתה: לא תוכל, להתעלם.

מה זה שור אחיך?

אומר רבי שמעון בר יוחאי, והביא את זה רבי חיים בן עטר, אתה רואה את השכן שלך שלא עובד את השם, לא מקיים מצוות, השב תשיבם לאחייך. מי זה אחיך? הקב"ה.

ואם אתה מנסה לקרב אותו ואתה רואה שזה לא הולך תגיד לו מה דעתך לעשות אצלי שבת. יש לי דגים. תבוא תאכל אצלי דגים. יש לי משקה מעניין. קפה אספרסו. תן לו פסטוק. "והיה עימך", שים אותו אצלך עד שיבוא יום והוא יתעורר. וכן תעשה לחמור, יש אדם שהוא בבחינת חמור, אוהב רק חומריות. וכן תעשה לשמלתו, יש אחד אוהב לקנות בגדים. קח אותו לחנויות הלבשה. לא תוכל להתעלם.

לא-תראה את-חמור אחיך או שורו, נפלים בדרך, והתעלמת, מהם: הקם תקים, עמו.

ריבוננו של עולם אל תראה את עמך ישראל, יש ביניהם דומים לחמור ויש ביניהם דומים לשור, והם נופלים בדרך. סובלים. והתעלמת מהם? עד מתי תסתיר פניך מאיתנו. הקם תקים עימו. תוציא אותנו מהגלות.

לא-יהיה כלי-גבר על-אשה, ולא-ילבש גבר שמלת אשה: כי תועבת השם אלוקיך כל-עשה אלה.

מה זה כלי גבר?

רבי מנחם הבללי, היה רב בעיר יוון לפני 400 שנה. הוא כותב בפירושו על התורה. שלא יתנהג גבר במנהג נשים. נשים אוהבות איפור וג'ל ותסרוקות. אחד שאל אותי האם אפשר לשים ג'ל בפאות. איך מתחבר ג'ל עם פיאות? אישה לא חייבת להתפלל 3 תפילות ביום הוא לא מתפלל. אל תתנהג כאישה. אונקלוס כותב שלא יהיה כלי נשק על אישה. לאישה אסור לשאת כלי נשק. תבורך מנשים יעל..מנשים באוהל תבורך. למה חזר?

הגבינה מצמיאה, החלב היה שמן ולכן היה מצמיא. נתנה לו יין לשתות והשתכר. גם החלב היה משכר. לכן אסור לשתות חלב לפני התפילה. יש מפונקים על נס עם חלב. החלב מרדים. אני מכיר הרבה שישנים גם בלי חלב. יעל לקחה את היתד, היתד זה כמו מסמר גדול, מחצה רקתו. למה עשתה כך? במה אהרוג אותו? בכלי נשק. זה אסור מהתורה. אפשר להורגו לא ע"י כלי גבר, עשתה ע"י כלי אישה. אישה אסורה בכלי נשק. שואל הרב חיד"א, למה? כי אישה זה דין. ודין עם דין אוי ואבוי מה יהיה.

מין כתב, רבי יוסף קארו, לא יהיה כלי גבר של אישה. יום אחד עמדתי בסופר ועמדה לפני אישה חרדית, הוציאה ארנק, אולי 18 כרטיסים מגנטיים היה לה שם. ועד היום אינני יודע מהם. עד שגמרתי מישם, מאז אני לא הולך למכולת. השם ישמור. פעם האישה לא היתה עובדת. הבעל היה עובד. אז האישה מסכנה שומרת את הכסף כי לא יודעת מתי בעלה יביא לה בפעם הבאה. ולכן, היא קצת קמצנית. לכן, גם אישה עינה צרה באורחים. אז אומר מין, תיזהר, לא יהיה כלי גבר על אישה, אל תהיה קמצן כמו האישה. גבר שהוא קמצן יתגלגל באישה. ולמה? הוא הביא מעשה שקרה איתו. אשתו היתה צדקת. בספר המגיד הוא כותב זאת. גם רבינו יוסף חיים מביא את המעשה בספרו עוד יוסף חי. בא המלאך לרבינו יוסף קארו ואמר לו תזהר בכבוד אשתך, היא אישה צדקת, תראה כמה היא מכבדת ואוהבת אותך. אתה יודע למה? כי היא גלגול של גבר. זו הסיבה שהיא לא הרה לך. גבר לא יכול להרות. עוד כמה חודשים תיכנס בה נשמה של אישה ואז היא תתעבר לך. למה? בגלגול קודם היא היתה גבר תלמיד חכם אבל קמצן. לא קמצן בכסף אלא קמצן בתורה. לא רוצה להסביר. אני טרחתי והתיגעתי וזה יבוא ככה בקל ויקבל את החידוש? הגיע לבית דין של מעלה. למדת תורה? כן. למדת משנה? כן.....לימדת תורה? לא. לא לימדת, אין גן עדן. צא החוצא. מה צא החוצא? תבוא בגלגול אישה, יהיה לך בעל תלמיד חכם, תשרת אותו כמו שצריך, ואז תבוא למעלה. אחר כך הרתה והביאה לו בן. לכן, תזהר. מי שלא רוצה להשפיע זה נקרא כזה קמצן.

כי יקרא קן-צפור לפניך בדרך בכל-עץ או על-הארץ, אפרחים או ביצים, והאם רבצת על-האפרחים, או על-הביצים--לא-תקח האם, על-הבנים. ז שלח תשלח את-האם, ואת-הבנים תקח-לך, למען ייטב לך, והארכת ימים.

כי יקרא, אמרה הגמרא, פרט למזומן. בבית שלך לא מועיל. במקום הפרטי לא מועיל. רק ברשות הרבים או שראית שהיונה מקננת אצלך מייד תפקיר את המקום, לפני הטלת הביצים. אם הטילה את הביצים אז זכית בזה. או תעמוד ותאמר אין ברצוני לזכות בקן ובביצים ובגוזלים שהיא תטיל. ואז כשהיא תטיל אתה יכול לעשות שילוח הקן. ז שלח תשלח את-האם, ואת-הבנים תקח-לך, למען ייטב לך, והארכת ימים.

שואל רבי שמעון בר יוחאי, מה זה שלח תשלח את-האם, ואת-הבנים תקח-לך, למען ייטב לך, והארכת ימים?

מדובר על השכינה שהיא בגלות. בזוהר שמות מובא שיש מקום ברקיע ששמו קן ציפור. כאן נשמת המשיח נמצאת ואיתו נמצאות כמה מאות נשמות של צדיקים שהיו בוכים ומתאבלים על חורבן בית המקדש, שהם נקראים אבלי ציון. שכל לילה היו מתאבלים על החורבן. ותמיד פונים ל קב"ה מתי יגאל עם ישראל? מתי יסתיימו הצרות שלנו?

כי יקרא קן-צפור לפניך בדרך בכל-עץ על-הארץ, אפרחים או ביצים, והאם רבצת על-האפרחים, או על-הביצים--לא-תקח האם, על-הבנים.

עץ, זה עץ הדעת.

אפרוחים זה בעלי משנה. ביצים זה בעלי מקרא. והאם זו השכינה. ריבונו של עולם, אל תיקח את השכינה ואנחנו נהיה בלי הגנה. תחזיר אותנו לירושלים, למען ייטב לך. מה הכוונה אריכות ימים. לא שייך אצל הקב"ה אריכות ימים. אלא שאנחנו נהיה עם הקב"ה בבית המקדש, הקב"ה שמח. ישמח השם במעשיו. ומי ששמח כל יום זה כמו שנה אצלו. הימים מתארכים מהשמחה.

לא-תזרע כרמך, כלאים: פן-תקדש, המלאה הזרע אשר תזרע, ותבואת, הכרם.

מהתורה אסור לזרוע גפן ותבואה יחד. חכמים גזרו גם על שאר מיני זרעים. כלאי הבגד, ויש כלאי הזרע. שום ובצל מותר לזרוע באותו שדה. אבל מה שמינים שונים זה אסור.

למה זה נקרא כלאיים ?

רבינו האר"י פירש כמו כלא. על כל זן של תבואה או של קטניות יש מלאך שממונה עליו. יש מלאך שממונה על השייף ויש מלאך שממונה על האפרסק וכו' וכו'. שאתה לוקח סוג אחד ומערב עם הסוג השני אתה עושה כלא. כולא את המלאך עם מלאך אחר וזה נגד רצון הבורא. זה אסור. תלמד מפה שלא לעשות מצוות ועבירות ביחד. כמו לומד תורה ומדבר באמצע דברים בטלים. בא לבית הכנסת ומדבר דברי חולין. גונב ותורם צדקה. אוי לו לזה שסגורו קטגורו. אסור לענות אמן שמי שאוכל ומברך מהפירות שבחנות. אין זה מברך אלא מנאץ.

כי-תדיר נדר להשם אלוקיך לא תאחר לשלמו: כי-דרש ידרשנו השם אלוקיך מעמך, והיה בך, חטא.

אומר רבינו האר"י, שכל מצווה שאדם עושה הוא בורא מלאך. אבל המלאך הזה לא תיכנס בו נשמה עד שהוא יקיים את המצווה כהלכתה. לדוגמא, נדר שיתן סכום לצדקה, המלאך הזה גולם עד שתשלם את הכסף. כשאתה נודר ולא משלם בראת גלמים. הם רוצים להגיד עליך סגוריה והם לא יכולים. אז אל תאחר בתשלום. לפני ראש השנה יזהר האדם לשלם את החובות שלו. אל תהיה בעל חוב לפני ראש השנה. גם נדרים ונדבות שנדב תשלם לפני ראש השנה. מאיפה למדנו את זה ? מאברהם אבינו. "והעלהו שם לעולה... וישכם אברהם בבוקר...אל תשלח ידך אל הנער...ולא חשכת את בנך את יחידך ממני."

מה פירוש ממני?

ממני. אני המלאך שנבראתי מהמצווה הזו אני עף וזו וטס בשמיים. אני המלאך שנברא מהמצווה שקיימת את רצון בוראך ולכן אין לך ממה לחשוש. רק אז אברהם אבינו השתכנע. מכאן אדם ילמד לעשות מצוות שלמות.

כי-יקח איש, אשה חדשה--לא יצא בצבא, ולא יעבר עליו לכל-דבר: נקי יהיה לביתו, שנה אחת, ושמח, את-אשתו אשר-לקח. ו לא-יחבל רחים, ורכב: כי-נפש, הוא חבל.

כי יקח איש אשה חדשה. סופי תיבות אחישה. צריך להיות זריז. מה אחישה ? תתחתן מוקדם אל תחכה. יש כאלה שמחכים עד גיל 30 35, רוצה להוציא בגרויות, תואר...הגמרא אומרת, אביי אמר, למה אני יותר טוב מכל החברים שלי, כי בגיל 16 התחתן....

והוא אישה בבתוליה יקח.

כמה גימטריא והוא ?

18. והוא בן חי אישה בבתוליה יקח. ככה יהיה גם מהר סבא. יראה דורות אחריו.

לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו

רבינו אברהם אבן עזרא אומר, משום שהשור יש לו כח חזק והחמור לא חזק כמוהו, אז הוא מצער אותו. האמת היא שזו גזירת הכתוב. סיבות יש, אבל זו גזירת הכתוב. ויש אומרים משום כלאיים. על ידי זה, יבוא לידי כלאיים. חס ושלום.

האבן עזרא כתב שיר, כל בית מסתיים ב ויו וריש. בית אחד סיים בחמור. הבית השני סיים בשור. כתב לו האבן עזרא בחזרה, לא תחרוז שור וחמור יחדיו, כי השור ילך אל המישור. שור מתחרז עם מישור והחמור ילך אל הר המור.

מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר דברת בפוך

מה זה ?

אם אתה מקיים את מה שאתה מוציא מהפה שלך הקב"ה מקיים גם את מה שאתה מבקש. אבל כשבן אדם מבטיח ולא מקיים. אל תאמר התפללתי ולא נענית. אם אצלך דיבור זה רק אמרתי אז גם הבקשות שלך זה רק אמרת. אם אצלך הדיבור שלך לא נחשב גם אצלי הדיבור שלך לא נחשב. איך שאדם מתייחס לדיבורים שלו ככה בשמיים מתייחסים לדיבורים שלו.

יש תשובה של רבינו משה גלנטי בשו"ת שלו, אם אדם כתב בפנקס שלו שיתן צדקה אבל לא אמר בפה. פטור. מאין הראיה ? מן התורה. מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר דברת. אם כתב צ'ק שלמו לפקודת וחתם עליו זה בוודאי. גם הרב סעדיה גאון כותב שאין כוח לבית דין להוציא על ידי כתב יד שאדם כתב. הוציא בפה זה התחייב .

לעילוי נשמת אהובינו

אפרים שמעון (אפי) ז"ל

בן

עוזיהו מרדכי וסיגל שיחיו